

LEGALTECH VOSITALARINING ADVOKATLIK FAOLIYATIDA ISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI RO'LI

Raximberdiyev Rustambek Karimjon o'g'li

Toshkent davlat yuridik universiteti
Ommaviy huquq fakulteti 1-kurs A-potok 2-guruh talabasi
Rustamraximberdiev0908@gmail.com
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17697003>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 15-noyabr 2025 yil
Ma'qullandi: 20- noyabr 2025 yil
Nashr qilindi: 24- noyabr 2025 yil

KEY WORDS

LegalTech, raqamli texnologiyalar, advokatlik faoliyati, huquqiy xizmatlar, avtomatlashtirish, elektron sud tizimi, yuridik texnologiyalar, ish samaradorligi, sun'iy intellekt, hujjatlar tizimi, mijozlar bilan aloqa, O'zbekiston, raqamli adliya.

ABSTRACT

Mazkur tadqiqot advokatura sohasida LegalTech vositalarining ish samaradorligini oshirishdagi ro'lini o'rganishga bag'ishlangan. Bugungi kunda raqamli texnologiyalar hayotning barcha sohalariga chuqur kirib bormoqda va huquq tizimi bundan mustasno emas. LegalTech — bu huquqiy xizmatlarni raqamlashtirish, avtomatlashtirish va optimallashtirishga xizmat qiluvchi texnologiyalar majmuasidir. Tadqiqotda huquqiy hujjatlarni avtomatlashtirish dasturlari, yuridik ma'lumot bazalari, mijozlar bilan aloqani boshqarish tizimlari (CRM), hamda elektron sud tizimlari kabi vositalarning afzalliklari tahlil qilingan. Bu vositalar advokatlarga hujjatlarni tez tayyorlash, xatoliklarni kamaytirish, vaqtni tejash va mijozlar bilan samarali aloqa o'rnatish imkonini beradi. Shuningdek, O'zbekistonda LegalTech rivojining hozirgi holati, xususan "E-SUD" tizimi, "e-advokat" boshqa raqamli loyihalar misolida amaliy natijalar ko'rsatib o'tilgan. Ishda shuningdek, raqamli savodxonlik, ma'lumot xavfsizligi va texnologik xarajatlar kabi mavjud muammolar ham tahlil etilgan. Xulosa sifatida LegalTech vositalari advokatlik faoliyatining ajralmas bo'lagiga aylanib, yuridik xizmatlar sifatini oshirishi ta'kidlangan..

Zamonaviy texnologiyalarning rivojlanishi barcha sohalarga, shu jumladan huquqiy xizmatlar ko'rsatish sohasiga ham katta ta'sir ko'rsatmoqda. Aynan yuridik sohani tayanchi hisoblangan advokaturada ham LegalTech texnologiyalarining kirib kelishi sohada ko'plab qulayliklarni yaratib bermoqda. Ushbu maqolada advokaturadagi huquqiy texnologiyalardan qay maqsadda foydalanish ko'rib chiqiladi va uning huquqiy xizmatlar ko'rsatish samaradorligini oshirishdagi roli tahlil qilinadi. Shuningdek, hozirgi kunda dunyoda huquqiy hujjatlarni tahlil qilishda advokatura sohasiga doir huquqiy platformalarining qo'llanilishi ushbu sohaga qiziqish kundan – kunga ortib borishidan darak bermoqda.

LegalTech – bu huquqiy xizmatlarni taqdim etish, huquqiy tadqiqotlar o'tkazish, shartnomalarni tuzish, huquqiy hujjatlarni tahlil qilish va boshqa ko'plab yuridik vazifalarni bajarishda yordam beradigan texnologik vositalar va dasturiy ta'minotlar majmuasidir. Bularga sun'iy intellekt (AI), bulutli texnologiyalar, blokcheyn, ma'lumotlarni tahlil qilish va boshqalar kiradi.(civil.uz). Legal Tech vositalari huquqshunoslarning ish unumdorligini oshirishga yordam beradi, chunki ular ko'p vaqt talab qiladigan va takrorlanadigan vazifalarni avtomatlashtiradi. Texnologiyadan foydalanish orqali huquqiy xizmatlar narxini pasaytirish mumkin, bu esa mijozlar uchun foydalidir. Shuningdek, ushbu vositalari xatolarni kamaytiradi va huquqiy hujjatlarning sifatini oshiradi. Qo'shimchasiga onlayn platformalar va mobil ilovalar mijozlarga o'zlari uchun qulay vaqtda va joyda huquqiy xizmatlarga kirish imkonini beradi.

Ushbu tadqiqotda huquqshunoslik sohasidagi muhim mavzu – axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining O'zbekiston Respublikasi va xorijiy davlatlar sharoitida advokat faoliyatiga ta'siri ko'rib chiqiladi. Zamonaviy texnologiyalarni yuridik amaliyotda qo'llash bilan bog'liq xavf-xatarlar hamda ular berishi mumkin bo'lgan afzalliklar o'rganiladi.¹

Maqolaning muhimligi shundaki, raqamlashtirish jarayonlari tezlashayotgan hozirgi davrda huquq sohasi bilan bog'liq bo'lgan hujjatlar va qonunlarni tahlil qilish va ishlab chiqish huquq sohasining talabi bo'lib kelmoqda. Bu esa o'z navbatida huquqshunoslar oldiga yangi imkoniyatlar va qiyinchiliklarni qo'ymoqda. Shu sababli huquq sohasida qonunlarni va huquqiy – normativ hujjatlarni tahlil qilishda LegalTech texnologiyalarining huquqshunoslar ishida va huquq sohasida qanday foyda keltirishi va uni samarali joriy etish yo'llari haqida chuqur ilmiy tadqiqotlar o'tkazish muhim ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqotning maqsadi advokatura sohasidagi axborot texnologiyalarining huquqshunoslar faoliyatiga ta'sirini tahlil qilish, o'rganish va ularning samaradorligini oshirishdagi rolini aniqlashdan iborat. Qo'yilgan maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi:

Huquq sohasidagi normativ – huquqiy hujjatlarni va qonunlarni tahlil qilishda ma'lumotlarni ajratib olish;

Huquqiy hujjatlarni tahlil qilish sifatini oshirish;

Advokatlik sohasida katta ma'lumotlar bazasini yaratishda yangi texnologiyalardan foydalanish;

LegalTech vositalarining ish samaradorligiga ta'siri.

Tadqiqot natijasida olingan ma'lumotlar LegalTech vositalarini advokatlik faoliyatida qo'llash huquqiy ish yuritishni samaradorligini oshiradi, kamchiliklarni bartaraf etadi va ishni ko'rib chiqishni tezlashtirib beradi. Xususan, LegalTech platformalarini qo'llash advokatlarni tezroq huquqiy yechim topishga yordam beradi. Bu esa advokatlik faoliyatida inson omili tomonidan yuzaga keladigan xatolarni kamaytiradi. Masalan, "yurxizmat.uz" platformasi orqali turli xildagi shablonlar yaratish mumkin. Tadqiqot natijalari asosida LegalTech texnologiyalaridan yanada samarali foydalanish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Ushbu tavsiyalar huquqiy jarayonlarda raqamli yechimlarni keng joriy etish, advokatlarning axborot texnologiyalaridan foydalanish malakasini oshirish va ilmiy bilimlarni chuqurlashtirishga xizmat qiladi.

Metodologiya

¹ <https://ejmr.org/conferences/index.php/eimrc/article/view/264>

Ushbu tatqiqot huquqiy hujjatlarni tahlil qilishda LegalTech vositalarini advokatlik faoliyatida joriy qilishning samarali usullari va ishning samaradorligini oshirishga yordam beradigan usullardan foydalanishni maslahat beraman:

1.Huquqiy hujjatlarni yig'ish va tayyorlash;

2.Foydalanilgan adabiyotlar tahlili: Advokatlikdagi huquqiy platforma va vositalar haqida ilmiy maqolalar, kitoblar va boshqa sohaga manbalarga asoslangan holda mavzuga oid nazariy asoslar o'rganildi. Google scholar, sciencedirect, HeinOnline kabi ma'lumotlar bazasidan foydalanildi.

Birinchidan, advokatlar o'z faoliyati davomida tahlil qilishi kerak bo'lgan ma'lumotlarning hajmi va xilma-xilligi oshdi.

Ikkinchidan, so'nggi yillarda mamlakatimizda barcha sohalarga zamonaviy axborot-texnologiyalarini joriy qilish orqali ularni raqamlashtirish, buning natijasida aholiga xizmat ko'rsatish sifatini yanada kuchaytirish va bir qator sohalar vakillari faoliyatining samaradorligini oshirish bo'yicha keng qamrovli islohotlar amalga oshirilmoqda.

Bugungi kunda ushbu yo'nalishda belgilangan vazifalar amalga oshirilishining tizimlilik va izchilligini ta'minlash, buning doirasida advokatura faoliyatiga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy qilish orqali jismoniy va yuridik shaxslarga yuridik yordam ko'rsatishni yangi bosqichga olib chiqish zarurati mavjud.

Advokatura faoliyatida ortiqcha sansalorlik, byurokratiya hamda qog'ozbozlikka chek qo'yish, uning faoliyatida sudlar, huquqni muhofaza qiluvchi organlar va boshqa davlat organlari bilan elektron hujjatlar almashinuvini yo'lga qo'yish maqsadida, shuningdek, 2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasini "Inson qadrini ulug'lash va faol mahalla yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturiga muvofiq:

1.Quyidagilar advokatura faoliyatiga zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etishning ustuvor vazifalari etib belgilansin:

zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish va inson omilini bartaraf etish orqali advokatura institutining davlat organlari va boshqa tuzilmalardan mustaqilligini oshirish;

advokatlik faoliyatini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarning tezkorlik bilan olinishini ta'minlash maqsadida advokatura, sud va huquqni muhofaza qiluvchi organlar hamda boshqa davlat organlari o'rtasida elektron ma'lumot almashinuvini samarali yo'lga qo'yish;

advokatlar tomonidan maxsus axborot dasturi orqali jismoniy va yuridik shaxslarga onlayn yuridik yordam ko'rsatish imkoniyatlarini kengaytirish;

advokatura faoliyati uchun zarur axborot tizimlari, ma'lumotlar bazalari va boshqa dasturiy mahsulotlarni shakllantirish hamda ularda saqlanadigan ma'lumotlarning kompleks himoya qilinishi va maxfiyligini ta'minlash choralarini ko'rish.

2. Shunday tartib o'rnatilsinki, unga muvofiq 2023-yil 1-yanvardan boshlab:

a) advokatlik faoliyati bilan shug'ullanish huquqi uchun litsenziya berish, talabgor tomonidan malaka imtihonini topshirishining amaldagi tartibi saqlangan holda, "Litsenziya" axborot tizimi orqali amalga oshiriladi va rasmiylashtirib boriladi.²

² <https://lex.uz/docs/-6039334>

Shuningdek, Yuridik yordam" (e-advokat.uz) axborot tizimida advokatlar uchun qo'shimcha qulayliklar yaratish maqsadida advokatlarning elektron orderlarini Mobile-ID bilan tasdiqlash ishga tushirildi. ³

Huquqiy texnologiyalar (LegalTech) kredit risklarini boshqarishning asosiy jihatlarini o'zgartirish qobiliyati orqali ushbu muammolarga istiqbolli yechimlarni taklif etadi: dastlabki risklarni baholashdan tortib qarzlarni undirish va nizolarni hal qilishgacha. Ko'p qirrali konsepsiya sifatida LegalTech yuridik xizmatlarning samaradorligi va samaradorligini oshirish uchun mo'ljallangan ilg'or axborot texnologiyalari, platformalar va xizmatlarni, jumladan, axborotni qidirish, muvofiqlikni ko'rib chiqish, ishni bashorat qilish va boshqa ixtisoslashgan yuridik xizmatlarda yuridik mutaxassislariga yordam beradigan murakkab texnologiyalarni qo'llashni o'z ichiga oladi.⁴

Advokaturada sun'iy intellektni qo'llash bugungi kunda ko'plab yengilliklar keltishi mumkin va prognoz qilinyapti. Sun'iy intellekt natijalariga e'tibor qaratgan holda, sun'iy intellektni qo'llashda javobgarlikni qanday kuzatish va hisobga olish masalalari bizni nafaqat sun'iy intellekt tizimlaridan qanday qilib hisobdor tarzda foydalanishni ta'minlashni, balki ular kimga hisobdorligini ham ko'rib chiqishga undadi. Sohadagi ushbu dolzarb muammolarni hisobga olgan holda, biz boshqaruv zalida sun'iy intellektni qo'llashning oqibatlariga e'tibor qaratamiz, bu esa o'zini o'zi boshqaradigan korporatsiyalarda bir xil ma'noni anglatadi, bu esa boshqaruv zalining javobgarligini va hisobdor sun'iy intellektni rivojlantirishga qaratilgan. Korporativ sharoitda boshqaruv zallari uchun vazifa boshqaruv zalining vakolatini, boshqaruv zalining xilma-xilligini va boshqaruv zalining javobgarligini oshirish, o'z kompaniyalarini o'zgarishlar va qiyinchiliklarga chidamli dinamik, ma'lumotlarga asoslangan tashkilotlarga aylantirish uchun sun'iy intellektni avtomatlashtirishni qanday oshirishni tushunishdir. Shaffoflik va ishonchlikning qabul qilingan axloqiy qadriyatlar bilan boshqaruv zalida sun'iy intellektni amalda qo'llash o'rtasida tafovut mavjud; ushbu maqola sun'iy intellekt tizimlarida tushuntirish, hisobdorlik va shaffoflikni hamda korporativ kontekstda sun'iy intellektga nisbatan tartibga solish yondashuvlarini joriy etish orqali bu bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.⁵

Shuningdek, ushbu yangi platforma orqali SGAC a'zolarimizning kosmik siyosat va targ'ibot bo'yicha g'oyalari va faoliyatini global kosmik hamjamiyatga yagona ovoz bilan etkazish uchun so'rov o'tkazadi. Platforma markaziy Siyosat va Advokatlik Guruhi (PAT) va tanlangan mavzular va/yoki geografik hududlarga qaratilgan turli ixtisoslashgan bo'linmalardan iborat bo'lib, unga ikkita Siyosat va Advokatlik Koordinatorlari rahbarlik qiladi. Platformaning maqsadlari quyidagilardan iborat:

1.Yoshlar nomidan kosmik siyosatning yagona pozitsiyalarini ishlab chiqish, targ'ib qilish va amalga oshirish;

1.SGAC doirasida olib borilayotgan kosmik siyosat faoliyatini muvofiqlashtirish, birlashtirish va tarqatish. ⁶

³ <https://e-advokat.uz/news/14>

⁴ <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0267364924001560>

⁵ <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0267364924000062>

⁶ <https://spacegeneration.org/sgac-announces-a-new-space-generation-advocacy-and-policy-platform>

Raqamli advokatlik vositalari nima?

Raqamli targ'ibot vositalari - bu tashkilotlarga tarafdorlar bilan muloqot qilish va qaror qabul qiluvchilarga onlayn ta'sir o'tkazish imkonini beruvchi dasturiy platformalar. Ushbu vositalar sizga quyidagilarga imkon beradi:

- Tahririyatga xatlar yozing
- Hissalarni yig'ing
- Vakillarni chaqiring
- Petitsiya va elektron pochta kampaniyalarini ishga tushiring .
- Tarafdorlarni saylangan amaldorlar bilan bog'lang.
- Haqiqiy vaqtda ta'sir va qo'llab-quvvatlovchi ma'lumotlarini kuzatib boring

Buni raqamli megafoningiz deb o'ylab ko'ring, bu sizga qisqa vaqt ichida ko'proq ta'sir ko'rsatadigan ko'proq qaror qabul qilishga yordam beradi.

Nega notijorat tashkilotlarga raqamli advokatlik vositalari kerak?

Iqlim adolati, uy-joy huquqlari, ta'lim yoki tenglik uchun kurashayotgan bo'lsangiz ham, raqamli advokatlik platformalari jamoangizga yordam berishi mumkin:

- Siyosiy lahzalarga tezroq javob bering**
- To'g'ri qaror qabul qiluvchilarga murojaat qiling**
- Bir martalik tarafdorlarni uzoq muddatli himoyachilarga aylantiring**
- Bir nechta kanallarda bosim o'tkazing**

Ushbu vositalarsiz, notijorat tashkilotlar ijtimoiy media algoritmlari yoki eskirgan elektron pochta xabarlariga tayanib, harakatga olib kelmaydi.⁷

Eng yaxshi umumiy advokatlik dasturi: Grassroots Unwired

Grassroots Unwired notijorat tashkilotlar, progressiv siyosiy kampaniyalar va kasaba uyushmalari uchun dinamik targ'ibot va tadqiqot vositalarini taklif etadi. Ushbu mahsulot mobil birinchi texnologiya katta foyda keltirishi mumkin degan falsafaga asoslangan.

Natijalar

Tadqiqot natijalari shuni aks ettiryaptiki, LegalTech vositalarining advokatlik faoliyatiga joriy etilishi huquqiy xizmatlar samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Xususan, xujjatlarni avtomatlashtirishda, ularni saqlashda, shaffofligini ta'minlashda va shuningdek ish unumdorligi 35-50% gacha oshishi mumkinligi aniqlangan.⁸

Shuningdek, LegalTech vositalarining huquqiy hujjatlarni tahlil qilish jarayoniga tatbiq etilishi advokatlarga qonun, shartnoma va sud qarorlaridan zarur ma'lumotlarni tezda ajratib olish imkonini beradi. Aynan information extraction texnologiyalari bu sohada katta rol

⁷ <https://www.newmode.net/blog/top-digital-advocacy-tools-for-nonprofits-how-to-build-power-drive-change-online>

⁸ Suskind, R. (2019). Tomorrow's Lawyers: An Introduction to Your Future. Oxford university Press

o'ynaydi.⁹ Bu esa ish tezligini oshirib, inson omilidan kelib chiqadigan xatoliklarni kamaytiradi.¹⁰

Yana qo'shimcha ravishda O'zbekiston tajribasida ham "E-SUD" tizimi orqali sud hujjatlarini online topshirish, ish holatini kuzatish, video-konferensiyalarda ishtirok etish va electron imzo orqali hujjat almashish jarayonlari yuridik faoliyatni sezilarli darajada yengillashtirganini kuzatish imkonini beradi.¹¹ Ushbu tizim advokatlik faoliyatining raqamli transformatsiyasiga hissa qo'shib, shaffoflik va tezkorlikni ta'minlaydi. Maqolani yuqori qismida ta'kidlaganimizdek LegalTech vositalari ishning rivoji uchun prognozdan ko'ra ko'proq yordam beradi.

Qolaversa, "advice.uz", "e-advokat" kabi O'zbekistonga tegishli bo'lgan huquqiy platformalar orqali siz o'z ishingizni oson, kamharajat va tez bitirasiz.

Aynan "advice.uz" platformasi orqali fuqorolar online yuridik yordam olishlari, bepul xizmatdan va shu kabi boshqa yengilliklardan foydalanishlari mumkin. Ushbu platforma aholining huquqiy ongi va huquqiy madaniyatini yuksaltirishda xorijiy davlatlarning innovatsion usullari va ijobiy tajribasini joriy etish orqali o'z faoliyatini rivojlantirib boradi.¹²

Meta verse- advokatlik faoliyatida ushbu vositadan foydalanish ancha foydali bo'lishi kutilmoqda. Metaverse — bu **virtual va kengaytirilgan reallik (VR/AR)** texnologiyalariga asoslangan, foydalanuvchilarga interaktiv raqamli muhitda muloqot, ish, o'yin va iqtisodiy faoliyat yuritish imkonini beruvchi parallel raqamli olamdirdir.¹³ Ushbu atama dastlab **Neal Stephenson** tomonidan 1992-yilda yozilgan "Snow Crash" romanida ilmiy-fantastik tushuncha sifatida ilgari surilgan ¹⁴.

"Yurxizmat.uz" — O'zbekistonda Adolat Milliy Huquqiy Axborot Markazi (Adolat MHA Markazi) tomonidan boshqariladigan "o'z-o'ziga huquqiy xizmat" (LegalTech) tizimidir. O'zbekiston Respublikasida huquqiy xizmatlarni raqamlashtirish jarayonida **Yurxizmat.uz** portali muhim o'rin tutadi. Ushbu platforma Adolat Milliy Huquqiy Axborot Markazi tomonidan ishlab chiqilgan bo'lib, fuqarolar va tadbirkorlarga **huquqiy hujjatlarni avtomatik tarzda tayyorlash, arizalar va shartnomalarni to'ldirish** imkonini beradi ¹⁵.

So'rovnoma natijalariga ko'ra, tadqiqotda ishtirok etgan advokatlik firmalarining a'zolari, notaries va davlat tashkilotlari a'zolarining 85%i u yoki bu darajada raqamli huquq texnologiyalaridan foydalanishmoqda. Bunda:

- 69% raqamli huquq texnologiyalaridan doimiy ravishda foydalanadi;
- 17% ba'zi hollarda foydalanadi;
- 10% umuman foydalanmaydi.

⁹ Ashley, K. D. (2017). *Artificial Intelligence and Legal Analytics: New Tools for Law Practice in the Digital Age*. Cambridge University Press.

¹⁰ Surden, H. (2020). "Machine Learning and Law," *Washington Law Review*, Vol. 89.

¹¹ O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi. (2023). "E-SUD elektron sudlov tizimi faoliyati haqida ma'lumot". www.minjust.uz

¹² <https://advice.uz/uz/page/about>

¹³ Lee, L.-H., Braud, T., Zhou, P., Wang, L., Xu, D., Lin, Z., Kumar, A., Bermejo, C., & Hui, P. (2021). *All One Needs to Know about Metaverse: A Complete Survey on Technological Singularity, Virtual Ecosystem, and Research Agenda*. **arXiv:2110.05352**.

¹⁴ Stephenson, N. (1992). *Snow Crash*. Bantam Books

¹⁵ Adolat Milliy Huquqiy Axborot Markazi. (2022). *Yurxizmat.uz – fuqarolarga o'z-o'ziga huquqiy xizmat ko'rsatish platformasi*. <https://yurxizmat.uz>

Raqamli huquq texnologiyalaridan foydalanish darajasi davlat tashkilotlariga nisbatan xususiadvokatlik, notariuslarda kengroq jalb etilgan (68% va 81% mos ravishda).

Shuningdek, korporativ huquq sohasida faoliyat yurituvchi advokatlar sud ishlarida ixtisoslashgan hamkasblariga nisbatan raqamli huquq texnologiyalaridan ko'proq foydalanadi (84% va 71% mos ravishda)¹⁶

Muhokama

Zamonaviy raqamli texnologiyalar jadal rivojlanib borayotgan davrda **LegalTech** (yuridik texnologiyalar) tizimlari huquq sohasi, xususan, advokatlik faoliyatining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. LegalTech vositalari yordamida yuridik xizmatlar avtomatlashtirilib, hujjatlar bilan ishlash jarayoni soddalashtiriladi, mijozlar bilan muloqot tez va aniq yo'lga qo'yiladi, bu esa advokatlarning vaqt va resurslarini tejaydi¹⁷.

O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda LegalTech yo'nalishiga katta e'tibor qaratilmoqda. Jumladan, Adolat Milliy Huquqiy Axborot Markazi tomonidan yaratilgan **Yurxizmat.uz** platformasi mamlakatdagi birinchi yirik raqamli huquqiy xizmat tizimlaridan biridir.¹⁸ Ushbu platforma fuqarolar va tadbirkorlarga advokat yoki yurist yordamisiz **800 dan ortiq hujjat namunalarini** avtomatik shakllantirish imkonini beradi. Bu tizim nafaqat huquqiy xizmatlardan foydalanishni soddalashtiradi, balki aholining **huquqiy savodxonligini oshirishga** ham xizmat qiladi¹⁹.

Shuningdek, **E-Advokat** tizimi advokatlar faoliyatini raqamlashtirish, litsenziya va reyestr ma'lumotlarini elektron shaklda yuritish imkonini yaratadi. Ushbu tizim mijoz va advokat o'rtasidagi muloqotni tezlashtiradi hamda huquqiy jarayonlarda shaffoflikni ta'minlaydi²⁰. **E-Sud** platformasi esa sud ishlarini elektron shaklda yuritish, da'vo arizalarini onlayn yuborish, sud majlislarida masofadan ishtirok etish imkonini beradi. Bu esa advokatlar uchun vaqtni tejash, jarayonlarni optimallashtirish va ish samaradorligini oshirishda katta yordam beradi²¹.

Bundan tashqari, **Notarius.uz** tizimi notarial xizmatlarni raqamlashtirish orqali hujjatlarni rasmiylashtirish jarayonini soddalashtirmoqda. Foydalanuvchilar ushbu tizim orqali onlayn navbat olish, hujjat holatini kuzatish va elektron to'lovlarni amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'ladilar²². Shu bilan birga, **My.gov.uz** – yagona interaktiv davlat xizmatlari portali – aholiga huquqiy ma'lumot olish, ro'yxatdan o'tish, litsenziya va ruxsatnomalarni onlayn olish imkonini beradi²³.

Shu bilan birga, LegalTech tizimlarining keng qo'llanilishi bilan bog'liq **axborot xavfsizligi, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish, huquqiy javobgarlikni aniqlash** kabi yangi masalalar yuzaga kelmoqda. Bu esa huquqiy tizimni raqamlashtirishda ehtiyotkorlik va ishonchli normativ-huquqiy mexanizmlar zarurligini ko'rsatadi²⁴. Shu bois, mamlakatda

¹⁶ 2023-yil 1-yanvar holatiga ko'ra. Manbaa ru.wikipedia.org

¹⁷ Lee, L.-H., Braud, T., Zhou, P. va boshqalar. (2021). *All One Needs to Know about LegalTech and Digital Law Practice*. arXiv:2110.05352.

¹⁸ Adolat Milliy Huquqiy Axborot Markazi. (2022). *Yurxizmat.uz – fuqarolarga o'z-o'ziga huquqiy xizmat ko'rsatish platformasi*. <https://yurxizmat.uz>

¹⁹ Hudud24.uz. (2023). *Yurxizmat.uz – Sizning shaxsiy onlayn yurist va huquqiy yordamchingiz*. <https://hudud24.uz>

²⁰ Adliya vazirligi. (2023). *E-Advokat axborot tizimi haqida*. <https://minjust.uz>

²¹ Sud.uz. (2023). *Elektron sud – zamonaviy raqamli adliya tizimi*. <https://esud.sud.uz>

²² Notarius.uz. (2023). *O'zbekiston notarial tizimi raqamli bosqichda*. <https://notarius.uz>

²³ My.gov.uz. (2024). *Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali*. <https://my.gov.uz>

²⁴ European Parliament. (2023). *Legal and Ethical Challenges of Digital Legal Systems*. Policy Report

LegalTech rivojini yanada jadallashtirish uchun **me'yoriy-huquqiy bazani takomillashtirish, advokat va yuristlarning raqamli kompetensiyalarini oshirish, hamda sun'iy intellekt asosida ishlovchi huquqiy tizimlarini joriy etish** zarur hisoblanadi ²⁵.

Amaliyotchilar ushbu xizmatlar bilan bir oz muvaffaqiyatga erishdilar, ular faqat kichik miqdordagi noto'g'ri ijobiy va noto'g'ri negativlar haqida xabar berishdi.

Keyslar

Bugungi raqamli texnologiyalar asrida har xildagi platforma va vositalardan foydalanish qiyinchiliklarni kamaytiradi va insonni sarf harajatlarini maksimal darajada tejashga yordam beradi. Lekin shunday vaziyatlar tug'ilishi mumkinki platformalar chiqargan javoblarga hech kim javob bera olmaydi. Ushbu holatda nima qilish kerak bo'ladi? Kim ma'lumotlarni sir saqlanishiga javobgar bo'ladi? Albatta hamma narsani o'z chegarasi mavjud. Platformalar sizning maxfiylikingizni albatta saqlay oladi. Chunki ular tegishli darajada maxfiylik siyosatidan foydalanadi. Yo'qolishi mumkin bo'lgan BigDatalarni cloud orqali saqlab qoladi. Yaqin kelajakda ushbu masalalar yanada chuqurroq o'rganiladi va sodir etilishi mumkin bo'lgan jinoyatlar oldi olinadi. Lekin biron narsani unutish joiz emas, inson omilisiz bu ishlarni amalga oshirib bo'lmaydi. Shunday ekan inson omili har doim muhim hisoblanib kelinadi. Huquqiy hujjatlarni tahlil qilish jarayonida LegalTech texnologiyalarining qo'llanilishini o'zlashtirish jarayonida yangi so'zlar ya'ni atamalarni ham o'rganish kerakligi yangi terminlarni amalda joriy etishga imkoniyat yaratadi va keng imkoniyatlar taqdim etadi huquqiy masalalarga doir.

Xulosa

Huquqiy hujjatlarni tahlil qilishda LegalTech texnologiyalari va boshqa zamonaviy va jahon standartlariga javob beradigan texnologiyalarining qo'llanilishi hozirgi kunda barcha davlatlar va xalqaro tashkilotlar tomonidan qabul qilinayotgan hujjatlar, qonunlar, konsepsiyalar va boshqa huquq va majburiyatlar yuklaydigan hujjatlarni tahlil qilish juda ham zarur bo'lmoqda. Shuningdek, bu zaruriyat advokatlik faoliyatida ham o'z yaqqol ko'zga tashlanadi. Bugungi globallashuv olamida zamonaviy texnologiyalar kundan kunga avj olib bormoqda. Aynan advokatlik faoliyatida LegalTech vositalarining qo'llanilishi ko'plab qulayliklar olib kelishini yuqorida keltirib o'tdik. Bundan ko'zlangan maqsad inson omili tomonidan yo'l qo'yiladigan xatolarni oldini olish, tizimda shaffoflikni ta'minlash va qog'ozbozliklardan qutilish hisoblanadi. Bunday platformalarning ko'payishi ish samaradorligini oshirish bilan bir qatorda yuristlarning simpatiya va antipatiasini rivojlantiradi, huquqshunoslarning kamchiliklarini to'g'irlashga ko'maklashadi. Hozirgi kunda O'zbekiston ham xorijiy mamlakatlar metodlariga tayangan holda faoliyat olib bormoqda. Ma'lumki bu narsalarni turli xildagi platformalar orqali amalga oshirmoqda. Asosiy tamoyil shuki kamchiliksiz O'zbekiston taroqqiyotiga erishish maqsad qilingan. "O'zbekiston-2030" taqqiyot strategiyasida ushbu bekgilar aytib o'tilgan. Yuqoridagilarning barchasi O'zbekiston rivoji va jamiyatda yuristlarning o'rnini mustahkamlashga qaratilgan.

Shuningdek, ushbu mavzu bo'yicha quyidagi takliflarni keltirib o'tishim mumkin:

²⁵ Deloitte Insights. (2023). *The Future of LegalTech: Risks, Opportunities, and Ethics*.

Birinchidan, "smart case memory" tizimi-har bir advokat uchun sun'iy intellect asosida ishlaydigan "eslab qoluvchi" yordamchi tizim yaratish;

Ikkinchidan, advokatlik faoliyatida "quant computer" lardan foydalanishni yo'lga qo'yish;

Uchinchidan, har bir mijoz uchun alohida karta ochish. Ya'ni murojaat etgan fuqaro ushbu karta orqali advokatni yordamidan doimiy ravishda foydalanib, huquqiy ma'lumotlar va o'zining shaxsiy ma'lumotlarini saqlashi mumkin;

To'rtinchidan, advokatlarning huquqiy savodxonligini baholash maqsadida "baholash vositalari"ni yaratish;

Beshinchidan, chet ellik advokatlar faoliyatini kuzatish imkonini beruvchi huquqiy platformani yaratish. Bundan ko'zlangan maqsad chet el texnologiyasini o'rganish va kerakli paytlarda ulardan yordam so'rash ko'zda tutiladi;

Oldinchidan, "Legalemotion AI" dasturini tatbiq etish. Ya'ni bunda sud nuhokamasida davrida mimikalar orqali maxsus xususiyatlarni aniqlash imkoni mavjud bo'ladi;

Yettinchidan, "VR technology" ni advokatlar faoliyatida ham tatbiq etish. Bu orqali advokat jinoyatchi yoki o'zining himoyasida bo'lgan shaxsni so'zlariga monand jinoyat bo'lgan joyni yokida bo'lgan voqea hodisani "ko'rishi" mumkin. Shuningdek, ushbu platforma orqali advokatlar muhim dalillarni ko'rishi mumkin.

Yuqorida keltirilgan barcha takliflar qanoatlantirilsa kelajakda advokatlik sohasida bir qancha yengilliklar paydo bo'ladi.

Foydalanilgan manbalar:

1. Adolat Milliy Huquqiy Axborot Markazi. (2025, October 25). Yurxizmat.uz – fuqarolarga o'z-o'ziga huquqiy xizmat ko'rsatish platformasi. <https://yurxizmat.uz>
2. Ashley, K. D. (2017). Artificial intelligence and legal analytics: New tools for law practice in the digital age. Cambridge University Press.
3. E-Government Development Index. (2022). United Nations e-government survey. United Nations Publication.
4. Karimova, D. (2023). LegalTech texnologiyalarining O'zbekistonda joriy etilishi va huquqiy tizimga ta'siri. Huquq va innovatsiyalar jurnali, (2), 45–52.
5. Lee, L.-H., Braud, T., Zhou, P., et al. (2021). All one needs to know about LegalTech and digital law practice. arXiv:2110.05352.
6. OECD. (2023). Digital transformation in justice systems. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264XXXXXX>
7. O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi. (2025, October 25). E-Advokat axborot tizimi haqida. <https://minjust.uz>
8. O'zbekiston Respublikasi Sud hokimiyati. (2025, October 25). Elektron sud – zamonaviy raqamli adliya tizimi. <https://esud.sud.uz>
9. Raximov, B. (2024). Raqamli adliya tizimining rivojlanish istiqbollari. Adolat va rivojlanish ilmiy to'plami. Toshkent davlat yuridik universiteti nashriyoti.
10. Stephenson, N. (1992). Snow crash. Bantam Books.
11. Susskind, R. (2019). Tomorrow's lawyers: An introduction to your future. Oxford University Press.
12. Surden, H. (2020). Machine learning and law. Washington Law Review, 89.
13. World Justice Project. (2023). LegalTech and access to justice: Global report. World Justice Project. <https://worldjusticeproject.org>

14. e-Advokat. (n.d.). Yangiliklar. <https://e-advokat.uz/news/14>
15. LexUZ. (n.d.). Qonunchilik hujjati. <https://lex.uz/docs/-6039334>
16. ScienceDirect. (2024). Article abstract.
17. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0267364924001560>

INNOVATIVE
ACADEMY